

Viniaus Savivaldybės Merui p. Remigijui Šimašiui

23-07-2015

Konstitucijos pr. 3,

Vilnius 09601

Gerbiamas Mere,

Remdamiesi Lietuvos Gyventojų Genocido Centro direktorės p. T. B. Burauskaitės Jums pateiktomis (žr. priedą) dėl Jono Noreikos (Generolo Vėtros) veiklos II-jo Pasaulinio karo metais išvadomis, kurios, pasak LGGRTC Direktorės liudija, kad Jonas Noreika glaudžiai kolaboravo su nacių valdžia bei esmingai prisidėjo prie Lietuvos žydų naikinimo:

- a. „<...>yra išlikę J. Noreikos su žydų izoliavimu pasirašyti dokumentai. <...>“
- b. “1941 metais, rugpjūčio 22-ą d. Pasirodė J. Noreikos pasirašytas raštas „Visiems Šiaulių apskrities valsčių viršaičiams ir antraeilių miestų burmistrams“. Jis skelbė, kad Šiaulių apygardos komisaras įsakė žydus, pusiau žydus iškelti iš valsčių bei miestelių ir apgyvendinti juos viename rajone – gete. Buvo nurodyta, kad visų valsčių, antraeilių miestų ir miestelių žydai nuo rugpjūčio 25 iki 29 turi būti perkelti į Žagarės miestą. <...> Palikto žydų turto sąrašai turėjo būti pristatyti apskrities viršininkui. Apie įsakymo vykdymą valsčių viršaičiai ir burmistrai turėjo informuoti viršininką iki rugpjūčio 29 d. (LCVA, f R-1099, ap.1, b1,l 156)”
- c. “J. Noreika tvarkė ir su žydu turto susijusius reikalus. 1941 m. rugsėjo 10 pasirodė jo raštas “ Nurodymai likviduoti žydų ir pabėgusių komunistų kilnojamą turtą”, kuris buvo skirtas viršaičiams ir antraeilių miestų burmistrams. Nurodymai skelbė, kad viena dalis turto (labai geri baldai, medžiagų ritiniai, nevirtoti baltiniai) turi būti saugoma iki atskiro parėdymo. Dalį turto buvo numatyta skirti mokykloms, valsčiams, paštams, prieglaudoms, ligoninėms, kitoms įstaigoms. Buvo numatyta, kad dalį turto reikia išdalinti nuo karo nukentėjusiems asmenims ir parduoti jį iš varžytinių. Žemės ūkio gyvas ir negyvas inventories turėjo būti išnuomoti laikiniems nuomininkams. Pinigai, gauti už parduotą turtą, turėjo būti pristatyti į apskrities valdybos kasą (LCVA, f. R-1099, ap. 1, b. 1, l 239). Žagarės miesto burmistras 1941gruodži 3d. informavo Šiaulių apskrities viršininką, kaip buvo tvarkomi reikalai, susiję su vietos žydų turto (LCVA, f. R-1099, ap. 1, b. 9. 136-137)”

Norėtume pabrėžti, kad nuo 1941m. rugpjūčio 3 d. Jonas Noreika buvo Šiaulių apskrities viršininkas. Taip pat primename, kad 1941 m. spalio 2 d. Žagarėje buvo

sušaudyti 2236 žydai (633 vyrai, 1107 moterys ir 496 vaikai). Prieš sušaudymą kilusių neramumų metu turgaus aikštėje esą nušauta 150 žydų.

Getų sukūrimas yra neatsiejama nusikaltimo, vadinamo Holokaustu, dalis. Neįsivaizduojama, kad žmogus, padėjęs tokiam nusikaltimui įvykti, nusiplenytų būti pagerbtas. Manytume, kad gerbdamas nužudytų Vilniaus žydų atminimą, miestas neturėtų toleruoti bet kokios pagarbos ženklų prie to nusikaltimo prisidėjusiems ir su nacių valdžia kolaboravusiems veikėjams.

J. Noreikos antinacinė ar antisovietinė veikla, negali pateisinti jo dalyvavimo Holokauste ir tapti pakankama priežastimi pagerbti jį atminimo lenta ar kitokiais būdais. Vilniuje neturėtų būti nei garbės lentų, nei gatvių ar mokyklų, kurios būtų pavadintos tokių žmonių vardais. Tas, kas nurodinėjo suvaryti žydus į getą ir dalijo grobtą aukų turtą nenusipelno būti pagerbtas atminimo lenta.

Todėl prašome Jūsų nurodyti atitinkamoms miesto tarnyboms nedelsiant nuimti atminimo lentą, įrengtą Vilniuje, ant Lietuvos Mokslų Akademijos bibliotekos fasado (Žygimantų g. 1/8,), skirtą Jonui Noreikai.

Priedas:

<https://ggochin.files.wordpress.com/2015/07/noreika-letter.pdf>

Parašai:

Sergejus Kanovičius

Darius Udrys

Vytautas Toleikis

Leonidas Donskis

Šarūnas Liekis

Artūras Imbrasas

Antanas A. Jonynas

Skaidra Trilupaitytė

Tomas Venclova

Donatas Puslys

Eglė Bendikaitė

Justinas Žilinskas

Artūras Žukauskas

Saulius Sužiedėlis

Algis Ramanauskas

Violeta Kelertienė

Diana Varnaitė

Vytautas Gaidamavičius

Jurga Lago